

Recensie

Begin juni werd de Fitisredactie verrast met een recensie-exemplaar van het meest recente nummer van Dutch Birding. Nr 22(2) bestaat voor het merendeel uit een artikel van Magnus Robb over geluiden van kruisbekken *Introduction to vocalizations of crossbills in north-western Europe*. Bij het artikel hoort een cd met ruim een uur voorbeelden van de beschreven geluiden.

Een groep overvliegende Kruisbekken met een hem onbekende vluchtroep in de Kennemerduinen op 30 oktober 1997 was voor Magnus het startsein om systematisch verder te gaan met het maken van geluidsopnames van Kruisbekken. De grotendeels in de Kennemerduinen en Baarn verzamelde opnames worden geanalyseerd en samengevat in het bijna 50 pagina's tellende artikel. De auteur heeft onderzocht of de verschillende geluiden die Kruisbekken maken door iedere Kruisbek gemaakt (kunnen) worden of dat de geluiden specifiek zijn voor een zogenaamd vocaal type. Bij de Kruisbek bleek het laatste het geval en konden minstens zes verschillende, vocale typen onderscheiden worden. Ieder type heeft onder meer een eigen karakteristieke vluchtroep, opwindingsroep en alarmroep, die allemaal op de cd staan (evenals de corresponderende geluiden van de overige, Europese kruisbekken). In het artikel wordt een aanzet gegeven om het voorkomen van de onderscheiden typen in Europa in kaart te brengen. In Nederland komen alle typen voor, in de Kennemerduinen is het naast elkaar broeden van twee typen zelfs vastgesteld. Dit zou kunnen betekenen dat de typen niet alleen verschillende geluiden maken, maar ook in andere opzichten van elkaar verschillen. Wellicht zijn het zelfs verschillende soorten! Verder onderzoek naar gedrag en geluiden van de verschillende typen Kruisbekken kan hier meer duidelijkheid over geven. Magnus doet dan ook een oproep om aanvullende gegevens.

De documentatie van het gepresenteerde materiaal is zeer uitgebreid. De informatie over de 75 "geluidstracks" wordt zelfs dubbel vermeld, zowel in het artikel als in het boekje bij de cd. Hier kon volstaan worden met vermelding in het cd-boekje. Fundamenteeler is de vraag hoe uitgesloten kan worden dat een individuele Kruisbek geen geluiden uit verschillende typen ten gehore zal brengen. Met andere woorden hoe hard zijn de vocale typen? Ondanks de kanttekeningen kan ik iedereen aanraden de cd en bijbehorend artikel te bestellen door f20,- over te maken naar girorekening 150697 ten name van Dutch Birding Association Castricum onder vermelding van kruisbekkennummer. Alleen de cd is de aanschaf al meer dan waard.

Steve Geelhoed